

HET TAALKUNDIG WERK VAN WIJLEN Dr. J. LANGOHR

---

Bij de herdenking van de tiende verjaring van het afsterven van Dr. J. Langohr past het ook zijn werkzaamheid op taalkundig, en inzonderheid naamkundig, gebied te memoreren.

Van zijn vader, inspecteur van het lager onderwijs, had wijlen Dr. Langohr een grote liefde en een levendige belangstelling geërfd voor de volkstaal, de folklore en de plaatsnamen van zijn geboortestreek, het Noord-Oosten van de provincie Luik, het Land van Overmaas. Reeds in 1914 beschreef hij in een kort opstel de "Taaltoestanden in de gemeente Aubel" (Kon.Vla. Ac., Versl. en Med. 1914, blz. 98-108) en verruimde dit onderzoek tot het gehele gebied van Overmaas in zijn bijdragen "Het Zuidnederlandsch dialectgebied van Overmaas..." (Leuven, 1936) en "Het Land van Overmaas, zijn volkstaal, zijn cultuurtalen" (Kon. Vla. Ac., Versl. en Med. 1939, blz. 113-161). In deze studiën heeft Dr. J. Langohr de rechten van het Nederlands als kultuurtaal in zijn Heimat, taalkundig geprangd tussen het Romaans en het zgn. Platduits, steeds opnieuw verdedigd, daarbij steunend op de overtuiging: "dat platte Duitsch is eigenlijk Vlaamsch", zoals hij het als jonge knaap had horen verkondigen (zie Ned. Vla. Top. Ver. X(1934), blz. 32).

Dat wijlen Dr. Langohr de ingewikkelde taalkundige problemen, die in een overgangszone tussen twee zo nauw verwante dialecten als het Limburgs en het Ripuarisch, niet met de nodige omzichtigheid heeft weten te beschrijven en op te lossen, moge men hem niet ten kwade duiden, wanneer men bedenkt dat ook geschoolde dialectologen er vooralsnog niet in geslaagd zijn een volledig taalkundig beeld van dit overgangsgebied te schetsen. De inleidende hoofdstukken van het degelijk boek van A. Boileau, *Enquête dialectale sur la toponymie germanique du nord-est de la province de Liège* (Liège, 1954) bewijzen hoe kompleks deze kwestie is.

Ook op het gebied van de naamkunde heeft Dr. Langohr verdienstelijk werk verricht. "Na de volkstaal zelf, zo betoogt hij, schenen me de plaatsnamen de meest welsprekende, onomkoopbare getuigen van onzen Vlaamschen volksaard tegenover de zgn. verheffing naar de hogere Deutsche kultuur" (Med.Vla.Top.Ver. X(1934), 33). Hieruit blijkt nog eens duidelijk hoe zeer Dr. Langohr bij zijn opzoekingen werd geïnspireerd door de overtuiging dat het onverfranst en onverduits karakter van zijn geboortestreek kon en moest worden aangetoond. Met ongemene ijver heeft hij daarom de plaats- en veldnamen van het N.O. van de provincie Luik verzameld, vooral uit administratieve bescheiden en gedrukte bronnen, en heeft hij deze aanzienlijke dokumentatie gepubliceerd in het lijvig boek "Le Nord Est de la province de Liège et le canton d'Eupen - Terre belge flamande superficiellement allemandisée et romanisée - Etude historique et linguistique - Cartes inédites, répertoires toponymiques, frontières linguistiques" Bruges, Excelsior 1933, XXIV - 685 blz.).